

kakor v dobrem podlistku in priznati moram, da je to edino, kar me pri tem delu nekoliko moti. Kakor je prav, da je tvarina v lahki obliki podana, da čitatelja mika in ga ne muči s suhoparno podanimi in utrudljivo kopičenimi dejstvi, vendar žurnalistični ton v ti knjigi včasih nekoliko odbija. Lepo je povedano, če čitamo na str. 558 »Der wahre südslavische Einigungsdrang empfing von dem demokratischen Wind dieser Jahre rote Backen; von keines dynastischen Gedankens Blässe angekränkelt, ging er vom Volke aus und kam zum Volke,« ali str. 284 o akciji carja Nikolaja I. proti ogrskim vstašem »er tat es nicht um der schönen Augen der Slaven willen, sondern um als Ritter Georg der europäischen Legitimität den Drachen des Umsturzes zu erlegen«, toda nas v knjigi, ki operira z dejstvi, vendar nehoté dirne. In te vrste frazeologije je v knjigi polno; srečate jo skoraj na vsaki strani. Dejstvo pa je, da je ravno ta način izražanja tipično Wendlov in da je opravičen po dejstvih, ki so te slike vzbudila v pisatelju, kajti vse te cvetke naj le nazorneje ilustrirajo dogodke, na katere se nanašajo. Bojim pa se, da jih nevesčemu čitatelju, ki ne gre za slogovnimi finesami, celo zameglevajo.

Nivajam vse to samo radi označbe dela, ki se samo priporoča in bo nedvomno našlo hvaležnih čitateljev ne samo med Nemci, za katere je pisano, ampak tudi med Jugoslovani, v katerih informacijski literaturi izpopolnjuje občutno vrzel. Ni čuda, če je srbska izdaja že naznanjena. Frst.

Franc Bernik: **Z nekdanje Goričice**. Samozaložba. Natisnil Slatnar v Kamniku, 1925. — V literarnem listu to knjigo omenjam le s posebnim namenom, ker jo moramo pozdraviti kot lep pojav domačijske literature. Napisal jo je župnik svojim faranom v pouk in našel to pot prav primerno obliko, ker je ustvaril neke vrste čitanko o krajevni zgodovini, napisano v čistem, skrbno zloženem, jeziku. O nekaterih straneh meritornega značaja te knjige bom izpregovoril v Času. Tu poudarjam samo, da se mi zdi oblika takih poljudnih knjižic, ki nimajo prevlekega obsega ter so zanimivo in jezikovno skrbno napisane, prav primerna za pouk ljudstva o zgodovinski preteklosti kraja in ž njim prometno in gospodarsko ožje zvezanega ozemlja. V današnjih časih, ko rapidno odmira ustna tradicija, ki je živela skozi stoletja iz roda v rod in še šola ni popolnoma uspela, da jo nadomesti, bodo take, na detajlnem zgodovinskem študiju temelječe knjižice najboljši način ohranjanja spominov o krajevni preteklosti. Knjižica je tudi dobro ilustrirana. Frst.

BELEŽKE.

Literarni klub na Dunaju v l. 1896/1897. Meseca julija 1896. l. mi je pisal Govékar iz Ljubljane v Št. Pavel v Savinjski dolini, kjer sem prebil počitnice: »Cankar je napravil maturo. Tehnik bo.« In v jeseni 1896 je res prišel Cankar na Dunaj z namenom, da se vpiše na tehniki. Naselil se je nekje v IV. okraju, kjer so večinoma stanovali tehniki. A iskal ni njihove družbe, temveč se je rajši mudil med slušatelji univerze, ki so stanovali v VIII. in IX. okraju. Tehnični studij ga ni prav nič zanimal, njegov interes je bil posvečen literarnemu

delu. Po Govékarju smo se kmalu seznanili s Cankarjem in Župančičem, ki sta tedaj že oba bila na glasu mladih nadarjenih modernih pesnikov, Cankar s psevdonimom »Ivan Saveljev«, Župančič pa »Aleksij Nikolajev«. V ospredju je bil tedaj še Cankar pesnik in o njegovih črticah, ki jih je bil že mnogo objavil z raznimi podpisi, se v družbi ni nikoli govorilo. Kmalu potem, ko smo se seznanili, smo si ustanovili svoj literarni klub. Za svoj lokal smo si izbrali Ederjevo gostilno na OttakringerstraÙe v XVII. okraju, kjer so imeli vsak četrtek prav dobre domače klobase, jetrnice in krvavice, ki so nam nudile izdatno in ceno večerjo. Pred večerjo je na vsakem sestanku čital eden izmed klubovih članov v separirani sobici nekaj svojih literarnih proizvodov in na to je sledila kritika in diskusija. Kolikor se spominjam, je čital na enem teh večerov Cankar med drugimi tudi svojo romanco »Sultanove sandale«, ki jo je vzprejel pozneje v svojo prvo knjigo »Erotika« (1899), Župančič pa je čital romanco »Essehrin kip«, ki jo je vzprejel pozneje v svojo »Čašo opojnosti« (1899). Da se je plel razgovor tudi o vseh novih literarnih pojavih in o vedno bolj razvzemajočem se »literarnem boju«, je umevno.

Po zaključku »oficijelnega dela« pa smo planili na dobre Ederjeve klobase, od katerih so dobili naši večeri tudi šaljivo ime »klobasarski večeri«. Tovariš, ki je imel navadno zdrav želodec in dober apetit, je marsikrat, sicer malce sramežljivo, a vendar »repetiral« večerjo. Pijačo nam je nosil pikolo »Dagobert«; ime se je zdelo Govékarju tako komično, da ga je pozneje uporabil v nekem svojem spisu. Sestanki so skoro redno končavali v kavarni »Fin de siècle« na Hernalsergürtlu. To je bila nočna kavarna z godbo in ženskimi gosti. Toda mi se navadno nismo brigali niti za godbo niti za ženske; nadaljevali smo literarno debato, ki je postajala vedno burnejša in se je včasih razvnela do hudega besednega boja, ki se je bil zlasti med Cankarjem in Govékarjem. Glavna točka spora je bila, kdo bo prvi spisal in spravil na oder — dramo, Cankar ali Govékar. Nekoč je prišlo celo do stave za 10 steklenic šampanjca. Zmagala sta prav za prav oba. Govékar je napisal »Rokovnjače« in jih je spravil prvi na oder; a to ni bilo samostojno, izvirno delo, temveč le dramatiziran Jurčič-Kersnikov roman. Cankar je sicer res že naslednje leto 1897 spisal izvirno dramo »Romantične duše«, ki pa je izšla v tisku in prišla na oder šele po njegovi smrti. Pač pa je zopet leto kasneje 1898 spisal svojo drugo dramo »Jakob Ruda«, ki je prišla prvikrat na oder 16. marca 1900. Da stave ni plačal nobeden, si je lahko misliti. Ker se je ta literarna debata razvijala vsakikrat enako in postajala že stereotipna, sem se pozneje navadno jaz prvi izmuznil iz družbe in jo popihal spat, da sem mogel drugi dan na predavanja. Cankar me je zato proglasil za filistra in me počastil s tem naslovom tudi v pismu na svojega brata (Dom in svet l. 1920).

Fotografirati smo se dali pred Božičem 1896; Govékar se po novem letu 1897 ni več vrnil na Dunaj, ker je vstopil v uredništvo »Slov. Naroda«. Cankar pa je s par krajšimi in daljšimi presledki ostal še dolgo vrsto let na Dunaju in tam spisal večino svojih del.

Dr. Fr. Vidic.